6- PHẬT KỂ CHUYỆN: NGÀY XƯA MẸ NGÀI LÀ BÀ CA-ĐÁN-GIÀ-LA

Khi Đức Phật du hành đến nước Cư-hà-la, Ngài ngồi cạnh một gốc cây bên vệ đường. Bấy giờ, có một lão mẫu tên là Ca-đán-già-la đi ở cho nhà người ta, đang múc nước nơi giếng.

Đức Phật bảo Tôn giả A-nan:

–Hãy đi kiếm nước mang lại đây.

Tôn giả A-nan vâng theo lời Phật dạy liền đi kiếm nước.

Khi ấy, lão mẫu nghe Đức Phật nói đi kiếm nước, bà tự mang bình nước đến. Vừa tới chỗ Phật, bà bỗng quăng bình nước xuống đất, ôm chầm lấy Đức Phật. Lúc đó Tôn giả A-nan muốn ngăn cản, Đức Phật bảo:

–Đừng ngăn cản, lão mẫu này trong năm trăm đời đã từng là mẹ của Ta, lòng thương yêu chưa hết cho nên mới ôm Ta như vậy. Nếu ngươi ngăn cản, máu sẽ trào ra mặt và chết tức thì.

Khi đã ôm Phật xong, bà nói lớn đây là người thân thuộc rồi đứng qua một bên. Đức Phật bảo Tôn giả A-nan đi đến gọi người chủ của bà tới. Người chủ đi đến, cúi đầu lạy dưới chân Đức Phật rồi đứng qua một bên. Đức Phật nói với người chủ:

–Hãy trả tự do cho lão mẫu này, để bà được xuất gia. Nếu bà xuất gia sẽ chứng quả A-la-hán.

Người chủ liền trả tự do cho bà lão. Đức Phật bảo Tôn giả A-nan:

–Hãy giao bà lão cho Tỳ-kheo-ni Ba-xà-ba-đề, độ cho bà xuất gia.

Không bao lâu lão mẫu liền chứng quả A-la-hán, ở trong hàng ngũ Tỳ-kheo-ni bà là người khéo hiểu Khế kinh không ai bằng. Các Tỳ-kheo-ni khác nghi cho chuyện này là lạ, bạch Đức Phật:

–Bạch Thế Tôn, do nhân duyên gì mà lão mẫu phải đi ở cho người khác, lại do nhân duyên gì mà bà chứng được A-la-hán?

Đức Phật dạy:

–Vào thời Phật Ca-diếp, lão mẫu có xuất gia học đạo, nhờ đó mà chứng được A-la-hán. Bấy giờ, bà làm chủ đồ chúng, lại mắng nhiếc các Hiền thánh, bắt nhiều Ni giỏi khác làm đầy tớ. Do nhân duyên này nên nay phải đi ở cho người khác. Trong năm trăm đời bà thường làm mẹ của Ta, nhưng tham lam keo kiệt, ganh ghét, hay ngăn chặn không cho Ta bố thí. Do nhân duyên ấy nên thường sinh ra nơi chốn bần tiện. Đâu phải chỉ có ngày nay Ta mới làm cho bà ra khỏi chốn bần tiện đâu!

Các Tỳ-kheo thưa:

–Bạch Thế Tôn, không biết trong thời quá khứ Đức Thế Tôn đã diệt trừ sự bần tiện của bà như thế nào?

Đức Phật dạy:

–Trong thời quá khứ, ở nước Ba-la-nại, có một gia đình bần cùng, mẹ con cùng nhau chung sống. Đứa con thường đi làm mướn để phụng dưỡng mẹ. Hễ được chút ít tiền bạc liền đem ra chi dùng sáng tối trong ngày.

Bấy giờ người con thưa với mẹ:

–Nay con muốn cùng các người khách buôn đi xa để buôn bán.

Người mẹ chấp thuận. Từ đó ra đi, sau khi người con đi xa, giặc cướp đến phá nhà, cướp hết tiền của, dẫn bà lão đem tới nơi khác bán cho người lạ.

Người con trở về nhà, liền đi tìm mẹ mình. Khi tìm được chỗ mẹ đang ở, người con liền mang nhiều tiền bạc để chuộc mẹ ra khỏi chỗ ấy, rồi đem về nước mình sinh sống, làm ăn, tiền bạc dồi dào, khá hơn lúc trước.

Đức Phật dạy:

–Người mẹ lúc ấy nay là Ca-đán-già-la, người con bấy giờ chính là thân Ta. Lúc ấy Ta đã cứu giúp mẹ Ta thoát khổ.